

UITLEG HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

Huiselijk geweld

(Dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten.

Belangrijk: de combinatie kinderen en huiselijk geweld betekent altijd kindermishandeling.

Vormen van huiselijk geweld

- **Lichamelijk geweld:** slaan, schoppen, door elkaar schudden
- **Psychische mishandeling:** vernederen, schelden
- **Verwaarlozing**
- **Seksueel misbruik:** verkrachting binnen relatie en seksuele kindermishandeling
- **Schending van rechten:** bijvoorbeeld beperking van bewegingsmogelijkheden
- **Financiële uitbuiting**
- **Belaging:** stalking
- **Eengerelateerd geweld:** geestelijk of lichamelijk geweld in reactie op een (dreiging van) schending van de (familie)eer en huwelijksdwang
- **Kinderen als getuigen:** blootstelling aan partnergeweld
- **Kindermishandeling**
- **Ouderenmishandeling:** vaak een gevolg van overbelaste mantelzorg c.q. ontspoorde zorg
- **Oudermishandeling:** een (pleeg)kind mishandelt de (pleeg)ouder

Kindermishandeling

Iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking.

Vormen van kindermishandeling

De definitie omvat verschillende vormen van kindermishandeling. Het gaat daarbij meestal om een combinatie van onderstaande vormen:

- **Geweld:** lichamelijk, emotioneel
- **Verwaarlozing:** prenataal, lichamelijk, emotioneel, onthouden van onderwijs en pedagogische verwaarlozing
- **Seksueel misbruik:** bijvoorbeeld seksueel getinte handelingen die onder dwang plaatsvinden
- Getuige zijn van **Huiselijk Geweld**
- **Münchhausen by Proxy/Pediatric Condition Falsification**
- **Exploitatie:** kinderarbeid, prostitutie, pornografie
- **Schending van recht op zelfbeschikking:** vrouwelijke genitale verminking, eengerelateerd geweld, gedwongen uithuwelijken, indoctrinatie

Ongeboren baby's kunnen ook slachtoffer zijn van kindermishandeling. Onder 'ouders' vallen ook stiefouders, adoptiefouders, pleegouders of partner van een van de ouders. 'Anderen in soortgelijke positie' zijn mensen van wie het kind ook afhankelijk is voor aandacht, bescherming en verzorging. Bijvoorbeeld burens, vrienden of kennissen, broer of zus, de leerkracht of oppas.

Eigen deskundigheid staat voorop

Tot slot een advies.
De lijstjes met signalen wijzen je de weg bij het in kaart brengen ervan. Ze zijn niet meer en niet minder dan een hulpmiddel. Om goed te kunnen handelen, is het belangrijk dat je altijd uitgaat van je eigen deskundigheid. Als hulpverlener heb je kennis van de ontwikkeling van kinderen en van signalen van huiselijk geweld. Jij bent bij uitstek degene die afwijkend gedrag kan signaleren.
Vertrouw op je kennis, ervaring en intuïtie en neem je gevoel over de situatie serieus. Maak concreet waar je je feitelijk zorgen over maakt (inclusief de vraag of er misschien sprake is van seksueel misbruik) en deel je zorgen over een kind of gezin met de gedragswetenschapper en zo nodig met een deskundige collega (aandachtsfunctionaris van Platform Huiselijk Geweld en Kindermishandeling).

Belangrijke telefoonnummers en informatie

Politie
112 algemeen alarmnummer bij acute nood (gratis)
0900 8844 geen spoed (lokaal gesprekstarief)

Veilig Thuis
0800 2000 landelijk telefoonnummer (gratis)
013 7516789 voor professionals

Klantenbureau van Sterk Huis
013 5433073

CIT (Crisis Interventie Team)
0800 – 8013

www.veiligthuismiddn brabant.nl
www.sterkhuis.nl
www.rijksoverheid.nl
www.kindcheck.nl
www.nvo.nl
www.augeo.nl
www.kinderparticipatie.nl

Informatie over werkwijze en procedures van Sterk Huis vind je in het handboek Sterk Huis op intranet.

Colofon

Dit is een uitgave van Sterk Huis in samenwerking met Veilig Thuis Midden-Brabant
Grafisch ontwerp: Studio Martijn Homan
Jaar van uitgave: november 2018

**STERK
HUIS**

MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

1

Signalen in kaart brengen

2

Overleg met de gedragswetenschapper

3

Gesprek met de cliënt

4

Wegen

5

Beslissen

- Is er vermoeden van geweld?
- Is er acute of structurele onveiligheid?
- Kan je hulp organiseren?
- Is er acceptatie van hulp?
- Is het veiliger?

Melden bij Veilig Thuis én hulpverleners

DOORLOOP DE STAPPEN AAN DE HAND VAN HET AFWEGINGSKADER VOOR PEDAGOGEN, PSYCHOLOGEN, (PSYCHO)THERAPEUTEN, SOCIAAL WERKERS EN JEUGD- EN GEZINSPROFESSIONALS. HET AFWEGINGSKADER VIND JE OP RIJKSOVERHEID.NL, TOOLKIT MELDCODE

DE MELDCODE KAN NA ELKE STAP AFGESLOTEN WORDEN. LEG DIT ALTIJD MET ONDERBOUWING VAST IN HET DOSSIER.

**STERK
HUIS**

De Rijksoverheid spreekt vaak van Geweld in Afhankelijkheidsrelaties. Dit is een verzamelnaam voor geweld wat plaatsvindt in een relatie waar de een afhankelijk is van een ander. Dit is bij kindermishandeling, huiselijk geweld ouderenmishandeling, seksueel geweld en uitbuiting het geval.

STAPPENPLAN MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

TOELICHTING

TIPS

1

Signalen
in kaart
brengen

Signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling (geweld in afhankelijkheidsrelaties)

JA

NEE

**NEEM DIRECT CONTACT
OP MET POLITIE!
EN MELD BIJ VEILIG THUIS**

Overleg altijd intern met
de gedragswetenschapper.
Vraag daarnaast advies
bij Veilig Thuis.

Stap 1

Doe de kindcheck op www.kindcheck.nl
In kaart brengen betekent: beschrijf wat je ziet en hoort.
Concreet en op basis van feiten.
Breng naast de risicofactoren in kaart wat er goed gaat in
relatie tot de zorgen.
Belangrijk: wees voorzichtig. Het zien van signalen hoeft nog
niet te betekenen dat er ook werkelijk sprake is van huiselijk
geweld of kindermishandeling!
**Belangrijk: wijzen de signalen overduidelijk op een acuut
onveilige situatie? Neem dan direct contact op met de politie,
nog voor stap 2!**

- Bij dreiging van **eergerelateerd geweld** consult vragen
voordat je handelt.
- **Objectief beschrijven**
Schrijf bijvoorbeeld: 'Stefan ziet wit, heeft wallen onder
de ogen en gespannen trekken in zijn gezicht' in plaats
van: 'Stefan ziet er slecht uit'.
- **Eigen deskundigheid staat voorop**
Ga altijd uit van jouw eigen deskundigheid. Vertrouw op
je kennis, ervaring en intuïtie en neem je gevoel over de
situatie serieus.
- **Gebruik en raadpleeg een risicotaxatie instrument**
(bijvoorbeeld de LIRIK of Verwey Jonker)

2

Overleg met de
gedragsweten-
schapper

Stap 2

Overleg altijd intern met de gedragswetenschapper.
Samen met de gedragswetenschapper maak je een analyse
aan de hand van de verzamelde informatie:
1. Waar zijn we bang voor op het moment dat de situatie
blijft zoals deze is?
2. Waar hebben we nog geen duidelijkheid over en welke
vragen moeten dan gesteld worden aan de cliënt?
Vraag daarnaast advies bij Veilig Thuis.

- Toestemming van cliënt, ouder(s) en/of kind voor het
verstrekken van gegevens is nodig bij extern overleg.
- Toestemming om Veilig Thuis te bellen hoeft niet als het
anoniem wordt voorgelegd. Daarnaast is toestemming bij
melden echt gewenst, maar niet noodzakelijk.
- Vraag Veilig Thuis aan te sluiten bij een gesprek met
ouders (informeer ouders). Dat kan helpen om een grens
te trekken en zorgen gezamenlijk te uiten.

3

Gesprek
met de cliënt

GESPREK met cliënt, ouder(s) en/of kind

- Leg doel gesprek uit.
- Beschrijf feiten en waarnemingen.
- Nodig uit tot reageren.
- Benoem waar je bang voor bent als de situatie
blijft zoals deze is.
- Kijk naar reactie, interpreteer daarna.
- Stel verduidelijkingsvragen.
- Vat gesprek samen. Is de boodschap aangekomen?

GEEN GESPREK met cliënt, ouder(s) en/of kind

als acute veiligheid van cliënt, ouder(s),
kind of jezelf in het geding is. Maak melding
bij Veilig Thuis.

Stap 3

Praat met de cliënt of ouder(s) en/of kind om je zorgen te delen
en verdere informatie te verzamelen. Indien wenselijk vraag je
veilig Thuis aan te sluiten bij dit gesprek vanuit partnerschap en
gezamenlijke verantwoordelijkheid. Bereid je goed voor en geef
cliënt, ouder(s) en/of kind tijd en ruimte om te reageren.
Wanneer de cliënt de zorg erkent kun je de cliënt motiveren
of toe leiden naar hulp.

- Bedenk hoe je je gesprek introduceert.
- Vertel het doel van het gesprek.
- Zorg dat je je zorg helder en concreet kunt uitleggen.
- Spreek vanuit jezelf (ik denk, ik zie), maak de cliënt
of ouder(s) geen verwijten. Rond het gesprek af met
een samenvatting en check of de boodschap duidelijk is.
- Let op de reactie van de ouders en geef eventuele
emoties de ruimte.

4

Wegen

Vermoeden huiselijk geweld en/of kindermishandeling?

Afsluiten en vastleggen dossier

NEE

JA

Acute onveiligheid of structurele onveiligheid?

Hulp bieden

NEE

JA

**Samenwerken met Veilig Thuis:
zorgen delen en melden**

Kan ik effectieve hulp bieden of organiseren?

**Samenwerken met Veilig Thuis:
zorgen delen en melden**

NEE

JA

Hulp bieden

Aanvaarden betrokkenen hulp / zetten zij zich in?

**Samenwerken met Veilig Thuis:
zorgen delen en melden**

NEE

JA

Hulp bieden

Leidt hulp tot noodzakelijke resultaten?

**Samenwerken met Veilig Thuis:
zorgen delen en melden**

NEE

JA

Leg resultaten vast in dossier

Disclosure

Stap 4

Signalen, advies en gesprek samen geven je veel informatie.
Nu gaat het erom met die informatie te bepalen hoe ernstig
de situatie is en wat er precies aan de hand is. Samen met je
gedragswetenschapper maak je de weging of er voldoende of
onvoldoende veiligheid is.
Ook weeg je of er sprake is van structurele onveiligheid.

Let erop dat je zo objectief mogelijk beschrijft
wat je hebt gezien en gehoord.

Stap 5

Het gaat om de bescherming van cliënt, ouder(s) en/of kind.
Aan de hand van de verzamelde informatie beslis je:
Is melden noodzakelijk? (is er sprake van acute of structurele
onveiligheid dan melden)
Is hulp bieden organiseren ook mogelijk?
Informeert de cliënt.
Bied je zelf hulp wanneer er geen sprake is van acute of
structurele onveiligheid? Volg dan de effecten en doe alsnog
melding alsde situatie niet verbetert.

- Bereid het gesprek met cliënt, ouder(s) en/of kind goed voor.
- Vertel cliënt, ouder(s) en/of kind dat je melding gaat doen.
- Leg uit wat Veilig Thuis is en doet.
- Meld in VIR: Verwijsindex Risicjongeren.

5

Beslissen

Veilig Thuis 0800 2000
POLITIE 112 bij acute onveiligheid
0900 8844 in andere gevallen